

Hverken sparekassens garantier eller andre har andel i sparekassens formue eller overskud. Sparekassens formue skal i tilfælde af sparekassens ophør uddeles til almennyttige eller velgørende formål.

Med henblik på varetagelse af disse hensyn foreslås det derfor, at der i forbindelse med sparekassens fusion med aktieselskabet oprettes en erhvervsdrivende fond, der får overdraget aktier i aktieselskabet svarende til sparekassens reserver.

Erhvervsdrivende fonde er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Når en sparekasse ved omdannelse efter lovforslaget opdeles i en fond og et aktieselskab, er det nødvendigt at sikre, at begge virksomheder fortsat undergives en erhvervsøkonomisk lovgivning, henholdsvis lov om erhvervsdrivende fond og bank- og sparekasseloven, da det fortsat er hensigten, at de to virksomheder forretningsmæssigt skal fungere som en helhed.

Selv om aktier udbydes til offentlig tegning, må det formodes, at fonden gennem nogle år vil besidde den største aktiepost i selskabet og derigennem – hvis der ikke indføres en stemmeretsbegrænsning – repræsentere flertallet af stemmerne. Heraf vil i sig selv følge, at fonden er erhvervsdrivende og omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 3.

Sparekassers formål i dag er at drive pengeinstitutvirksomhed, og aktieselskabets og fondens formål skal tilsammen være at videreføre denne virksomhed. Efter lov om erhvervsdrivende fonde vil en fond kunne have til formål udelukkende at opretholde og videreføre en virksomhed. Der kræves ikke noget eksternt uddelingsformål. Fondens vil som følge af sit formål kunne geninvestere eventuelt udbetalt udbytte som ny aktiekapital i selskabet eller varetage anden tilknyttet finansieringsvirksomhed. I vedtægten sikres det, at de i sparekassen opbyggede reserver anvendes til almennyttige og velgørende formål, hvis hovedformålet, konsolidering af pengeinstitutvirksomheden, måtte ophøre.

I lov om banker og sparekasser m.v. er det gennem stemmeretsbegrænsninger sikret, at ingen enkeltinteresser i sparekassen kan få afgørende indflydelse på valget af sparekassens repræsentantskab. Ved omdannelse til aktieselskab er det fra sparekassernes side ønsket, at der uden at fonden mister sin karakter af erhvervsdrivende fond skabes mulighed for at indføre stemmeretsbegrænsninger i aktieselskabet dels som værn mod overtagelse, dels for at bevare sparekassernes særkende som demokratisk ledede selskaber.

Selv om fonden underlægges stemmeretsbegrænsning i aktieselskabet anfægter dette ikke umiddelbart dens status som erhvervsdrivende fond, men det vil

være en forudsætning, at fonden vedtægtsmæssigt sikres indflydelse på sparekasseaktieselskabet ved beslutninger af særlig betydning for sparekassevirksomheden. Dette følger tillige af fondens hovedformål om at videreføre og konsolidere sparekassen.

En bestemmende indflydelse kan følge af bestemmelser i vedtægter eller lignende, f.eks. aftale. Fondens karakter af erhvervsdrivende fond vil f.eks. kunne sikres ved, at det i forbindelse med indførelsen af stemmeretsbegrænsningen – og som forudsætning for denne – vedtægtsmæssigt bestemmes, at fonden skål tiltræde størrelsen af den udbytteprocent, som sparekasseaktieselskabets bestyrelse foreslår på selskabets generalforsamling, ligesom fonden skal godkende vedtægtsændringer i aktieselskabet, herunder kapitalforhøjelser/-nedsættelser.

Fondens betydelige andel i selskabets driftsresultat vil kunne følge af, at fonden modtager udbytte fra selskabet, ligesom at fonden under alle omstændigheder gennem sin betydelige aktiebesiddelse vil få andel i den del af driftsresultatet, der henlægges til reserverne. Fondens vil som følge af sit formål kunne geninvestere eventuelt udbetalt udbytte som ny aktiekapital i selskabet.

Sparekassernes nuværende garant- og indskyderdemokrati fortsætter med den forskel, at der efter omdannelsen er tale om aktionærdemokrati. Det forudsætter en høj grad af aktiespredning. Denne spredning vil i første omgang kunne ske på grundlag af de nuværende garantier, kunder og ansatte i sparekassen.

Et aktionærdemokrati med afdelingsmøder i princippet svarende til garantmøder, regionsmøder og lignende kan etableres med Finanstilsynets tilladelse i medfør af bank- og sparekasselovens § 8a. Herved vil den eksisterende demokratiske opbygning kunne fastholdes og udbygges. Det forudsættes, at Finanstilsynet giver tilladelse efter § 8a.

Med hensyn til den ledelsesmæssige opbygning i såvel aktieselskabet som i fonden kan de almindelige regler i bank- og sparekasseloven og i lov om erhvervsdrivende fonde anvendes. Vedtægten for fonden skal oplyse, hvorledes bestyrelsen udpeges, da der ikke findes en ejerkreds, der skal foretage valg af ledelsen. På grund af den nære samhørighed mellem fonden og aktieselskabet i formålmæssig og virksomhedsmæssig henseende kan det være naturligt, at det i fondens vedtægt bestemmes, at der er et ikke uvæsentligt sammenfald mellem de to bestyrelser. Hertil kommer, at der intet er til hinder for, at den enkelte sparekasse indfører overgangsregler, hvorefter den bestyrelse sparekassen har ved omdannelsen i en overgangsperiode vil kunne udgøre – helt eller